

Penktadienio
uostas 3

JAUSMŲ KLASIKA

LISA KLEYPAS

Svajonių ežeras

svajonių knygos

Svajonių
ežeras

LISA KLEYPAS

Svajonių ežeras

Romanas

svajonių knygos
Vilnius
2020

Skiriu Toniai Boze.

Už tai, kad įkvėpei mane savo stiprybe, optimizmu ir gerumu, už tai, kad padrąsinai imtis to, ko, maniau, niekada nesugebėsianti.

Visada tave mylėsiu,

L. K.

1

Daug kartų vaiduoklis bergždžiai bandė palikti namą. Išnykdavo kiekvienąsyk, vos priartėjęs prie laukujų durų slenksčio ar persisvėręs per langą. Visa jo esybė išsklisdavo tarsi migla. Vaiduoklis būgštavo vieną dieną pavidalo nebeatgausiąs, spėliojo, ar šis kalėjimas – bausmė už pamirštos praeities nuodėmes... ir nė nenutuokė, kiek ilgai tai tęsis.

Karalienės Viktorijos laikų namas stovėjo Lietaus Šešėlio kelio gale ir lyg niekieno pokylyje nešokdinama mergina žvelgė į Netikrosios įlankos pakrantės puslankį. Dažytas dailylentes išgraužė vandenyno druskos prisodrintas oras, vidų sudarkė vienas po kito keitęsi gyventojai. Autentiškas kietmedžio grindis paslėpė ilgo plauko kilimai, kambarius atskyrė plonos medienos drožlių plokščių pertvaros, medžio drožinius padengė keli pigių dažų sluoksniai.

Vaiduoklis stebėjo paukščius: tilvikus, geltonkojus tulikus, sėjikus, kuolingas, gelsvoje ryto šviesoje knebinėjančius maistą potvynio paliktose balutėse. Naktimis jis pro langus žiūrėdavo į žvaigždes, į kometas ir ūkanotą mėnulį, retsykais netgi pamatydavo palei horizontą šokančią Šiaurės pašvaistę.

Vaiduoklis nenumanė, kiek ilgai tūno name. Kai širdis nebeplaka, laikas tampa begalinis. Atsitokėjo čia vieną dieną bevardis, bekūnis, nenutuokiantis, kas esąs. Nežinojo, kaip mirė, kur ir kodėl. Tačiau keletas prisiminimų pasąmonėje šmėkščiojo. Jis neabejojo kadaise gyvenęs vienoje San Vono saloje. Veikiausiai buvo jūreivis, gal žvejys. Žvelgdamas į Netikrąją įlanką, vaiduoklis prisimindavo tolėliau tyvu-liuojantį vandenyną... San Vono salas jungiančius kanalus, Vankuverį juosiančius sąsiaurius. Žinojo matęs dantytą Pjudžeto sąsaurį, tartum drakono iltys Olimpijos kalnus iškramčiusias įlankėles.

Vaiduoklis mokėjo dainuoti: atmintyje buvę išlikę atskirų posmų ir ištisų dainų žodžiai bei melodijos. Nebeištvėręs spengiančios tylos, jis slankiodavo po tuščius kambarius ir niūniuodavo.

Troško pabendrauti su gyva būtybe. Net grindimis ropinėjantys vabzdžiai jo nematė. Vaiduokliui magėjo bent ką nors suprasti, prisiminti žmones, kuriuos kadaise pažinojo. Deja, tie prisiminimai glūdėjo užrakinti ir laukė paslaptingos, jo likimą galiausiai atskleisiančios dienos.

Vieną rytą prie namo pasirodė svečiai.

Trypčiodamas kaip ant adatų vaiduoklis žvelgė į artėjantį automobilį, kurio ratai paliko provėžas negrįstame, vešlia žole apžėlusiam kelyje. Automobilis sustojo, išlipo du žmonės: jaunas tamsiaplaukis vyras ir vyresnė džinsuota, į plokščiapadžius batelius įsispyrusi, rožine striuke vilkinti moteris.

„...galvoje netelpa, kad jį paliko man, – kalbėjo ji. – Ši namą mano giminaitis nusipirko aštuntame dešimtmetyje, buvo pasiryžęs jį suremontuoti ir parduoti, bet taip ir neįgyvendino

savo planų. Valdoje vertingiausia – žemė; namą, be jokios abejonės, teks nugriauti.“

„Ar apskaičiavai kainą?“ – pasiteiravo vyras.

„Sklypo?“

„Ne, namo renovacijos.“

„Dieve brangiausias, ne. Jo konstrukcijos pažeistos – tektų *viską* pertvarkyti.“

Vyras žiūrėjo į namą neslėpdamas susižavėjimo.

„Norėčiau apsižvalgyti viduje.“

Moteris suraukė kaktą – ši susiraukšlėjo lyg salotos lapas.

„Ak, Semai, kažin ar ten saugu.“

„Būsiu atsargus.“

„Nenorėčiau likti kalta, jei tau kas nutiktų. Gali įlūžti grindys, nuvirsti sija. Dievai žino, kokių kenkėjų ten įsi-veisė...“

„Nieko nenutiks, – įtikinėjo vyras. – Tik penkias minutes. Tenoriu užmesti akį.“

„Išties neturėčiau leisti tau šitaip elgtis.“

Semas apdovanojo ją žavia maištininko šypsena.

„Tačiau leisi, nes negali man atsispirti.“

Moteris mėgino nutaisyti rūstų veidą, bet tramdomos šypsenėlės nepaslėpė.

„Ir aš toks buvau“, – dingtelėjo nustebusiam vaiduokliui. Sumirgėjo prisiminimų nuotrupos apie kitados buvusius pasimatymus, ilgus vakarus, praleistus flirtuojant paradinėse verandose. Kadaisė jis mokėjo apžavėti ir prajuokinti moteris, jaunas ir senas. Kitados bučiavo saldžia arbata kvepiančias merginų lūpas, kvapia pudra nubarstytus jų kaklus ir pečius.

Augalotas jaunas vyras sparčiai žengė į priekinę verandą ir petimi stumtelėjo užstrigusias duris. Įėjęs vidun

įsitempė – tarsi tikėdamasis tuoj iššoksiančio užpuoliko. Sulig kiekvienu žingsniu kojoms klimpoti į dulkių sąnašas. Nuo grindų pakilę pelenų spalvos tumulai vertė jį čiaudėti.

Toks žmogiškas garsas. Vaiduoklis jau buvo pamiršęs, kas yra čiaudulys.

Semo žvilgsnis klaidžiojo aptriušusiomis sienomis. Net šešėliuose jo akys švietė mėliu, o išoriniuose kampučiuose susimetė juoko raukšlių kuokšteliai. Gražuoliu nepavadintum, bet stiprus, šiurkščių bruožų vyras buvo gana išvaizdus. Veikiausiai daug laiko praleisdavo saulėje, nes atrodė, kad įdegis jo odon įsiskverbęs bent per keletą sluoksnių. Žiūrėdamas į svečią vaiduoklis bemaž prisiminė saulėkaitą, odą glostančius spindulius.

Į priekinę verandą įstypčiojo ir moteris žilais, lyg sidabrinė aureolė galvą apgaubusiais plaukais. Žvilgtelėjo į prieangį ir įsikibo į durų staktą – tarsi į trūkčiojančio metro traukinio stulpą.

„Čia taip tamsu. Dievaži, nemanau...“

„Man prireiks daugiau nei penkių minučių, – pasakė jai Semas ir užžiebė prie raktų prisegtą žibintuvėlį. – Galėtum kur nors nuvažiuoti, išgerti kavos ir sugrįžti maždaug po... pusvalandžio?“

„Ir palikti tave čia vienui vieną?“

„Nepadarysiu jokios žalos.“

Moteris prunkštelėjo.

„Ne dėl *namo* nerimauju, Semai.“

„Turiu mobilųjį, – vyras paplekšnojo užpakalinę kišenę. – Paskambinsiu, jei pateksiu į bėdą, – juoko raukšlės akių kampučiuose pagilėjo. – Galėsi atvažiuoti ir mane išgelbėti.“

Ji dramatiškai atsiduso.

„Ką gi tikiesi rasti šitoje griuvenoje?“

Semo žvilgsnis vėl nuklydo namo sienomis.

„Gal namus?“

„Kitados čia būta namų, – tarė moteris. – Tačiau nepajėgiu įsivaizduoti šio namo vėl gyvenamo.“

Kai ji išėjo, vaiduoklis lengviau atsikvėpė.

Lėtai, puslankiais kraipydamas žibintuvėlį Semas įniko tyrinėti. Vaiduoklis sekė jam įkandin, iš kambario į kambarį. Žvalgėsi į perregimu dulkių šydu nuklotas židinių atbrailas, sulūžusius baldus.

Pastebėjęs įplėšą ilgaplaukiame kilime, Semas pritūpė, timpltelėjo kilimą ir nukreipė šviesą į kietmedžio grindis.

„Raudonmedis? – sumurmėjo, įdėmiai išžiūrėjęs į tamsų lipnų paviršių. – Ažuolas?“

„Juodasis riešutmedis“, – nusprendė vaiduoklis, dirstelėjęs per petį. Dar vienas atradimas... pasirodo, jis šį tą nusi-mano apie grindis, moka jas nušlifuoti, rankomis nugremžti, kuo švariausiai nuvalyti drėgna šluoste, nudažyti vilnonio audinio gumulėliu.

Jie nuėjo į virtuvę. Čia Semas pamatė ketaus krosnelei skirtą nišą, ant sienų tebesilaikančias plytelių nuolaužas. Vyras nukreipė žibintuvėlį į aukštų lubų sijas, kreivai pakibusias spinteles. Išžiūrėjo į apleistą paukščio lizdą, nuleido akis į įsisenėjusių nešvarumų dėmėmis nutaškytas grindis. Papurtė galvą.

„Turbūt išprotėjau“, – suburbėjo.

Išėjęs iš virtuvės, patraukė prie laiptų. Stabtelėjo, nykščiai perbraukė nešvarius turėklus. Išryškėjo subraižyto raudon-medžio ruoželis. Atsargiai dėdamas kojas, saugodamasis at-sistoti ant kiaurymės ir sutręšusios vietos, vyras užlipo į antrą

aukštą. Retsykiais susiraukdavo, tarsi užuodęs kokį bjaurų kvapą, ir iškvėpdavo orą.

„Ji teisi, – liūdnai pasakė Semas, pasiekęs laiptų aikštelę. – Šis namas tinkamas tik nugriauti.“

Vaiduoklis nerimastingai krūptelėjo. Kas nutiks jam, kai namą sulygins su žeme? Veikiausiai jis išnyks visiems laikams. Nejaugi jį čia įkalino tik tam, kad vieną dieną, be jokios priežasties išsisklaidytų kaip dūmas? Vaiduoklis suko ratus aplink Semą, įdėmiai jį stebėjo, norėjo užmegzti ryšį, bet baiminosi, kad šitaip tik išgintų klykiantį svečią lauk.

Semas perėjo kiaurai per jį ir sustojęs prie lango nužvelgė įvažą. Pro ilgamečio purvo pritemdytą stiklą besiskverbianti dienos šviesa virto švelnia prieblanda. Vyras atsiduso.

„Ilgai laukei, tiesa?“ – tyliai paklausė.

Klausimas vaiduoklį išgąsdino. Tačiau Semui vėl prašnekus paaiškėjo, kad jis kalbasi su namu.

„Galvą guldau, prieš šimtmetį atrodei įspūdingai. Būtų gaila nesuteikti tau antros galimybės. Bet, prakeikimas, tam prireiks krūvos pinigų. Visas turimas santaupas ketinau skirti vynuogynui. Po galais, nežinau...“

Lydėdamas vyrą po dulkėtus kambarius vaiduoklis juto augantį žmogaus prieraišumą šiam išklerusiam namui, troškimą matyti jį vėl tvirtą ir gražų.

„Tik idealistas arba kvailys, – garsiai samprotavo Semas, – imtūsi tokios užduoties.“

Vaiduoklis jam pritarė.

Lauke supypsėjo moters automobilio signalas ir Semas išėjo. Vaiduoklis nusekė iš paskos, tačiau ir vėl pajuto kvaitinantį, trikdantį, į gabalėlius skaidantį pojūtį, kuris užplūsdavo kaskart, vos tik pamėgindavo palikti namą. Jis

nusklandė prie sudužusio lango ir įsistebeilijo į keleivio dureles atsidariusį Semą.

Vyras darsyk atsigrežė į namą, mašlai nužiūrėjo tarp žolių sukumpusias sienas. Išsiklaipiusius jų kontūrus švelnino pajūrinių narytžolių juostos, salikornijų sąžalynai, šiurkščias tiebių meldų raizgalynė. Tolumoje mėlynavo Netikrosios įlankos plynė, žvilgėjo palei derlingo rudo dumblo sąnašas potvynio paliktos balutės.

Tarsi apsisprendęs Semas linktelėjo.

Ir vaiduoklis dar šį tą suvokė... jis pajuto viltį.

Prieš pateikdamas pasiūlymą dėl nuosavybės įsigijimo, Semas į namą atsivežė dar vieną žmogų – bendraamžį vyrą, maždaug trisdešimties. Gal šiek tiek jaunesnį. Šaltose jo akyse spindėjo metų metus kauptas cinizmas.

Jie neabejotinai buvo broliai – abu puikavosi vešliais tamisiai rudais plaukais, augalotais kūnais. Tačiau Semo akys spindėjo atogražų mėliu, o jo brolio akys švietė ledynų šalčiu. Šio vyro veide nekrustelėjo nė raumenėlis, tik giliai įrėžtos raukšlėlės rėmino kandžiai suspaustas lūpas. Semas buvo dailus, nors kiek netašytos išvaizdos, tačiau jo brolių likimas apdovanojo kone pertekliniu grožiu, tobulais, tarsi išskaptuotais veido bruožais. Šis žmogus mėgo gražiai rengtis, gerai gyventi, taškyti pinigus brangioms šukuosenoms ir užsieniems batams.

Prie tobulos išvaizdos nederėjo tik rankos – stiprios, sudiržusios. Šias rankas vaiduokliui jau buvo tekę regėti... Gal ir pats tokias turėjo?.. Dirstelėjęs į savo nematomą kūną, jis troško kontūrų, pavidalo. Balso. Kodėl tūno čia su tais dviem vyrais lyg nebylus stebėtojas? Ką jam skirta išmokti?

Neprireikė nė dešimties minučių, ir vaiduoklis sumetė, kad Aleksas, kaip jį vadino Semas, perkūniškai daug išmano apie statybas. Vyras leidosi žingsniuoti aplink namą, pastebėjo įtrūkius pamatuose, plyšius dailylentėse, susmegusią priekinę verandą, patrešusias gegnes ir sijas. Žengęs vidun, Aleksas išsyk nudrožė prie tų namo būklę apibūdinančių vietų, kurias jam būtų parodęs ir pats vaiduoklis: nelygios grindys, neužsidarančios durys, pelėsio pūkeliai ten, kur iš nemokšiskai išvedžiotų vamzdžių sunkiasi vanduo.

„Pasak inspektorius, namo konstrukcijos pažeidimai pataisomi“, – pranešė Semas.

„Kas gi šitaip nusprendė?“ – Aleksas pritūpė, apžiūrėjo sugriuvusį svetainės židinį, sueižėjusį kamina.

„Benas Rolis. – Pamatęs Alekso veido išraišką, Semas patiseisino: – Taip, žinau, jis kiek senstelėjęs...“

„Jis dirbo prieštvaniniais laikais.“

„...bet savo darbą dar išmano. Be to, namą apžiūrėjo nemokamai, kaip draugas.“

„Nepriimčiau jo žodžių už gryną pinigą. Turi čia atsivežti inžinierių, kuris objektyviai įvertins padėtį, – Aleksas kalbėjo savitai, kiek gergždžiančiu balsu, tarė tik gerai apgalvotus, konkrečius, tarsi statybininko rulete atmatuotus žodžius. – Vienintelis šito sumanymo pranašumas yra tas, kad valda su konstrukciškai nestabiliu namu yra verta *mažiau* nei tuščias sklypas. Todėl, pateikęs apskaičiuotas būsimas griovimo ir nuolaužų išvalymo išlaidas, galėtum susiderėti dėl mažesnės kainos.“

Vaiduoklį draskė nerimas. Namų sunaikinimas jam reikštų galą. Jis būtų pasiūstas užmarštin.

„Neketinu griauti namo, – pareiškė Semas. – Žadu jį išsaugoti.“

„Sėkmės.“

„Suprantu, – Semas pirštais persibraukė plaukus, ne tvarkingai sušiaušdamas trumpas tamsias sruogas. Sunkiai atsiduso. – Žemė tobulai tinka vynuogynui – turėčiau nebesiblaškyti ir džiaugtis sėkmingu pirkiniu. Bet šis namas... kažkuo jis...“ – papurtė galvą suglumęs, sunerimęs ir apsisprendęs vienu metu.

Ir vaiduoklis, ir Semas tikėjosi sulaukti Alekso pašaipos. Tačiau, užuot nusišaipeš, brolis atsistojo ir lėtai nuėjo prie užkalto svetainės lango. Nulupo senutėlę medžio drožlių plokštę. Ši, silpnai girgžtelėjusi, iš karto atsiknojo. Kartu su gaivaus oro gūsiu kambarin plūstelėjo šviesa, iki kelių sukilę dulkių sūkuriai sužibo naujai pažintuose saulės spinduliuose.

„Ir aš jaučiu silpnybę beviltiškiems atvejams, – Alekso balse suskambo silpnutės ironijos gaidelės. – Ką jau kalbėti apie karalienės Viktorijos laikų namus.“

„Tikrai?“

„Aišku. Brangi priežiūra, didelės energijos sąnaudos, nuodingos medžiagos... argi gali viso to nemėgti?“

Semas nusišypsojo.

„Taigi, kaip elgtumeisi manimi dėtas?“

„Skuosčiau kiek įkabindamas priešinga kryptimi. Bet jei jau pasiryžai šį sklypą ir namą įsigyti... negaišk laiko kredito įstaigoms. Tau prireiks privataus skolintojo paslaugų. O už palūkanas paskutinius marškinius atiduosi.“

„Gal ką nors pažįsti?“

„Veikiausiai. Kol dar apie tai neprabilome, manau, turėtum suvokti tikrąją padėtį. Namų remontas atsieis mažiausiai du

šimtus penkiasdešimt tūkstančių. Nemokamų statybinių medžiagų ir darbo iš manęs nesitikėk – įsibėgėja Svajonių ežero kvartalo projektas, būsiu užsiėmęs kaip katinas kraiko dėžėje.“

„Patikėk, Ali, nieko iš tavęs nesitikiu, – sausai atrėžė Semas. – Žinau, kas ir kaip.“

Orą persmelkė įtampa, tik probleminėje šeimoje atsirasti galėjęs prierašumo ir priešiško mišinys. Vaiduoklį pribloškė nepažįstamas jausmas, veriantis šaltis, nuo kurio kūnas, jei tik tokį turėtų, būtų nuėjęs pagaugais. Tokios nevilties vaiduoklis net ir savo niūroje vienatvėje nebuvo patyręs – ji sklido iš Alekso Nolano.

Vaiduoklis instinktyviai pasitraukė tolėliau, tačiau keistas pojūtis niekur nedingo.

„Ar šitaip ir jautiesi?“ – paklausė gailėdamasis šito žmogaus.

Krūptelėjo pamatęs per petį jo kryptimi mestą Alekso žvilgsnį.

„Ar tu mane girdi? – nustebęs vaiduoklis apsuko ratą aplink vyrą. – Ar girdi mano balsą?“

Aleksas nieko neatsakė, tik vos krestelėjo galvą – tarsi nusipurtydamas haliucinacijos.

„Atsiųsiu inžinierių, – galiausiai ištarė. – Nemokamai. Pinigų ir taip atseikėsi su kaupu. Kažin ar nutuoki, kur vėliesi.“

Tik po beveik dvejų metų vaiduoklis vėl pamatė Aleksą Nolaną. Per tą laiką Semas tapo langeliu, pro kurį vaiduoklis dirščiojo į išorinį pasaulį. Nors namo palikti jis vis dar negalėjo, čia ėmė lankytis žmonės: Semo draugai,

vynuogyno darbininkai, elektros ir vamzdynų sistemas tvarkę subrangovai.

Maždaug kartą per mėnesį užsukdavo vyresnysis Semo brolis Markas, padėdavo jam savaitgaliais ką nors paremonuoti. Viena dieną jie išlygino dalį grindų, kitąsyk smėliarove nušveitė senovinę vonią liūto kojelėmis ir ją perdažė. Abu visąlaik plepėdavo, laidydavo vienas kitam draugiškas pašaipėles. Šias viešnages vaiduoklis išsyk pamėgo.

Atmintin ėmė grįžti vis daugiau praėjusio gyvenimo nuotrupų; prisiminimus jis rankiojo lyg ant grindų pažirusius karoliukus. Prisiminė mėgęs bigbendo grojamas džiazos melodijas, komiksų knygų veikėjus ir lėktuvus. Mėgo klausytis radijo: komiko Džeko Benio, aktorių Džordžo Bernso ir Greisės Alen, Edgaro Bergeno laidų. Praeities fragmentų dar nesisekė sulipdyti į visumą, bet vaiduoklis tikėjosi, kad ilgainiui pavyks. Vylėsi perprasias praeitį kaip tuos paveikslus, kuriuose spalvų dėmės, žiūrint iš tolėliau, susilieja į aiškų vaizdą.

Geraširdį, patikimą Marką Nolaną vaiduoklis būtų mielai pavadinęs draugu. Semo broliui priklausė kavos skrudinimo įmonė, todėl, kassyk užsukęs, jis atveždavo ir kavos pupelių. Kiekviena viešnagė prasidėdavo nuo kavos plikymo – ją Markas gerdavo kibirais. Kol jis skrupulingai maldavo ir seikėdavo pupeles, vaiduoklis prisimindavo kavos skonį, karčiai saldų žemišką aromatą, šaukšteliu cukranendrių cukraus ir šlakeliu grietinėlės paskanintą aksominio skonio gėrimą.

Klausydamasis Nolanų pašnekusių vaiduoklis suprato, kad brolius užaugino tėvai alkoholikai. Randai, kuriuos tie žmonės paliko savo vaikams – trims sūnums ir dukteriai Viktorijai, buvo neregimi, bet išsismelkė iki kaulų smegenų. Nors tėvai jau seniai buvo palikę šį pasaulį, Nolanai beveik

nebendravo. Išgyvenę tokioje šeimoje, nė vienas netroško jos prisiminti.

Ironiška, kad būtent Aleksas, kiečiausiais santūrumo šarvais prisidengęs brolis, vienintelis iš viso ketverto sukūrė šeimą ir kartu su žmona Darse apsigyveno netoli Roš Harboro. Jų sesuo Viktorija įsikūrė Siatle ir viena augino dukrelę. Semas ir Markas užsispyrė likti viengungiai. Semas tvirtai tikėjo, kad nėra moters, dėl kurios būtų verta ryžtis santuokai. Vos pajutęs, kad santykiai tampa pernelyg artimi, juos nutraukdavo ir niekada nesizvalgydavo atgal.

Kai Semas paatviravo Markui apie dar vieną išsiskyrimą, apie moterį, norėjusią perkelti jų santykius į kitą lygį, brolis sukluso:

– Koks gi tas kitas lygis?

– Nežinau. Palikau ją nespėjęs išsiaiškinti.

Juodu sėdėjo prieangyje ir dažų valikliu tepė išlikusius senovinius turėklų stulpelius – vėliau juos pritaisys prie ve-randos laiptų.

– Man užtenka vieno lygio, – toliau kalbėjo Semas. – Seksas, vakarienės, retsykais beasmenės dovanos ir šiukštu jokių kalbų apie ateitį. Kaip gerai, kad viskas baigėsi. Ji nuostabi, bet emocijų mišrainė – ne man.

– Kas yra emocijų mišrainė? – prajuko Markas.

– Visi tie moteriški dalykėliai: ašaros iš laimės arba tūž-mingas liūdesys. Nenučiuokiu, kaip joms pavyksta iš karto išgyventi keletą emocijų. Tarsi tuo pačiu metu žiūrėtum skir-tingas televizijos programas.

– Esu matęs ir tave, vienu metu išgyvenantį keletą jausmų.

– Kada?

– Per Alekso vestuves. Kai juodu su Darse vienas kitam davė santuokos įžadus. Šypsojaisi, bet akys pavandenijo.

– Oi. Tą akimirką galvojau apie sceną iš filmo „Skrydis virš gegutės lizdo“, kai Džekui Nikolsonui atliko lobotomiją ir draugai iš gailesčio uždusino jį pagalve.

– Dažnai ir aš noriu uždusinti Aleksą pagalve, – prisipažino Markas.

Semas išsišiepė, bet greitai surimtėjęs pratęsė:

– Kažkas turėtų išgelbėti jį iš kančių. Darsė – velnio nešta ir pamesta boba. Atsimeni vestuvių repeticijos vakarėlį, kai ji pavadino Aleksą „pirmuoju vyru“?

– Aleksas ir yra pirmasis jos vyras.

– Aha, bet toks kreipinys leidžia spėti, kad bus ir antrasis. Darsei vyrai – lyg automobiliai, ji nusiteikusi juos keisti. Štai ko nesuprantu: manau, Aleksas Darsę perprato, bet vis tiek ėmė ir vedė. Noriu pasakyti, jei jau *būtinai* prisireikė ką nors vesti, vertėjo bent jau mielo būdo žmonelės paieškoti.

– Darsė ne tokia ir bloga.

– Tai kodėl, kalbėdamasis su ta moterimi, panūstu žiūrėti tik į jos atspindį veidrodiniame skyde?

– Darsė – ne mano skonio, – pasakė Markas, – bet daugelis vaikinių laikytų ją karšta.

– Ne pati geriausia priežastis tuoktis.

– Semai, ar yra *kokia nors*, tavo manymu, gera priežastis tuoktis?

Semas papurtė galvą.

– Verčiau jau skausmingai susižeisiu elektriniu įrankiu.

– Mačiau, ką išdarinėji su skersinio pjovimo staklėmis, – atsiliepė Markas, – todėl sakyčiau, kad tokia galimybė visai tikėtina.

Po kelių dienų į namą prie Lietaus Šešėlio kelio netikėtai užsuko Aleksas. Nuo tada, kai vaiduoklis jį matė paskutinišyk, vyras sulyso dar keliais kilogramais, nors svorio mesti jam tikrai nereikėjo. Skruostikauliai kyšojo it tilto turėklai, ledo melsvumo akys smego giliuose šešėliuose.

– Darsė nori skirtis, – be jokių įžangų išpoškino jis, Semo pakviestas vidun.

Brolis pažvelgė į jį sunerimęs.

– Kodėl?

– Nežinau.

– Ji tau nepasakė?

– Aš neklausiau.

Semas išplėtė akis.

– Viešpatie, Ali. Nejau nenori žinoti, kodėl tave palieka žmona?

– Nelabai.

– Ar nemanai, kad tai ir yra problema? – sausokai tarstelėjo Semas. – Gal Darsė panoro vyro, kuriam rūpi jos jausmai?

– Viena iš priežasčių, kodėl pamėgau Darsę, buvo ta, kad mudviem niekada neprisireikė leisti į tokius pokalbius.

Aleksas susikišo rankas į kišenes ir nuklydęs į svetainę įdėmiai apžiūrėjo apvadą, kurį prie durų tvirtino Semas.

– Suskaldysi medį. Pirmiausia derėtų išgręžti skylės.

Semas akimirką įdėmiai į jį žiūrėjo.

– Gal norėtum padėti?

– Žinoma.

Aleksas nudrožė prie kambario viduryje pastatyto darbastalio ir išsirinko belaidį elektrinį gražtą. Patikrino, kaip nustatytas įrankis, ar tvirtai užveržtas griebtuvas, ir spustelėjo gaiduką. Orą perplėšė metalo cypimas.

– Guoliai perdžiūvę, – atsiprašomu balsu paaiškino Semas. – Ketinau sutepti, bet neradau laiko.

– Geriau pakeisti juos naujais. Vėliau tu pasirūpinsi. Automobilyje turiu gerą grąžtą. Keturpolis variklis, 610 niutonmetrų sukimo momentas.

– Nuostabu.

Kaip ir daugelis vyrų, žlugusios Alekso santuokos bėda broliai sprendė paprastai – išvis apie ją nesikalbėjo, tiesiog darbavosi draugiškai tylėdami. Durų apvadus Aleksas tvirtino kruopščiai ir rūpestingai, matavo, žymėjo, rankomis skaptavo plonytį tinkuotos sienos kraštelį, kol įsitikino, kad apvadas įtaisytas tiksliai vertikaliai.

Vaiduokliui patiko profesionaliai atliktas dailidės darbas, užbaigtumo pojūtis. Skrupulingai sujungti ir apdailinti kraštai, netobulos vietos nušveistos ir nudažytos, jokių kreivumų. Būdamas tik mėgėjas, Semas darbavosi tikrai neblogai, vis dėlto jis paliko nemažai klaidų ir taisytinų dalykėlių. Buvo matyti, kad Aleksas išmano savo amatą.

– Kad tave kur, – susižavėjo Semas, pamatęs, kaip Aleksas rankomis išpjaustė dekoratyvinę grindjuostę. – Žinai, turėsi sutvarkyti ir ana tas duris. Man nieku gyvu nepavyks jų šitaip meistriškai apdailinti.

– Gerai.

Semas išėjo į lauką pasišnekučiuoti su vynuogyno komandos darbininkais. Šie išsijuosę genėjo ir formavo jaunus vynmedžius, kurie balandį turėjo pradėti sparčiai augti. Aleksas liko darbuotis svetainėje. Vaiduoklis klaidžiojo po kambarį, o ramybės valandėlėmis, kai nutildavo plaktuko taukšėjimas ir pjūklo džeržgimas, uždainuodavo. Aleksas užglaistė varžtų skyles, į prie apvadų likusius tarpus pripurškė

užpildo ir ėmė patyliukais, bemaž negirdimai niūniuoti. Melodija pamažu garsėjo ir staiga, lyg perkūnas iš giedro dangaus, vaiduoklį persmelkė supratimas: vyras pritaria jo dainai.

Kažkaip Aleksas juto jo buvimą.

Nenuleisdamas nuo jo akių, vaiduoklis nesiliovė dainavęs.

Aleksas padėjo montavimo putų pistoletą, bet liko klūpoti. Įsiremęs rankomis į šlaunis, užsigalvojęs niūniavo.

Vaiduoklis nutilo ir prislinko arčiau.

– Aleksai, – atsargiai tarstelėjo. Atsakymo nesulaukė, todėl apimtas nekantrios vilties ir įkarščio pakartojo: – Aleksai, *aš čia*.

Vyras sumirksėjo lyg ką tik iš tamsos išėjęs į šviesą. Įsistebeilijo tiesiai į vaiduoklį, o akių lėliukės išsiplėtė į juodas, ledu apjuostas dėmes.

– Ar tu mane matai? – apstulbo vaiduoklis.

Aleksas nurepečkojo atatupstas ir klestelėjo ant užpakalio. Tą pačią akimirką sugriebęs po ranka pasitaikiusį įrankį – plaktuką – užsimojo tarsi ketindamas sviesti į atėjūną.

– Kas, po velnių, esi? – suurzgė.

2

Nepažįstamojo veide atsispindėjusi nuostaba atkartojo nu-stėrusio Alekso žvilgsnį.

– Kas tu? – griežtai pakartojo Aleksas.

– Nežinau, – lėtai atsakė žmogus, įsistebeilijęs į jį nemirk-sinčiomis akimis.

Jis žiojosi dar kažką pasakyti, bet staiga *sumirguliavo*... tarsi prastai transliuojamo kabelinės televizijos kanalo vaizdas ekrane... ir dingo.

Kambaryje tvyrojo tylą. Ant apsauginio tinklelio ratu ro-pinėjo bitė.

Aleksas padėjo plaktuką, nervingai iškvėpė. Nykščiu ir smiliumi suspaudė nuo vakarykštės nakties išgertuvių ge-liančių ir pabrinkusių akių kampučius. Haliucinacija, pa-manė. Apkvaitusių smegenų kliedesiai.

Jis nepaprastai užsigeidė išgerti ir net trumpai pasvarstė, ar nevertėtų pasirausti Semo podėlyje. Tačiau brolis retai kada turėdavo stipriųjų gėrimų, veikiausiai ten rastum tik vyno.

Be to, dar nė dvylikos nėra. Aleksas neleido sau gerti priešpiet.

– Ei, – pro duris atsklido Semo balsas. Brolis nužvelgė Aleksą keistu žvilgsniu. – Ar ko nors reikia? Lyg ir girdėjau tavo balsą.

Alekso smilkiniai skausmingai pulsavo vienu ritmu su širdies dūžiais. Apėmė lengvas šleikštulys.

– Vaikinai iš tavo vynuogyno komandos... ar kuris nors turi trumpus juodus plaukus ir vilki vintažinę lakūno striukę?

– Brajenas tamsiaplaukis, bet jo plaukai gana ilgi. Nesu matęs jo, vilkinčio tokia striuke. Kodėl klausai?

Aleksas atsistojo, nuėjo prie lango. Sprigtelejo į tinklelį pirštais ir nupurtė bitę. Piktai sudūzgęs vabzdys nuskrido šalin.

– Ar gerai jautiesi? – suskambo Semo balsas.

– Puikiai.

– Jei norėtum pasikalbėti...

– Ne.

– Gerai, – mandagiai ir atsargiai tarė Semas.

Aleksas suirzo. Darsė dažnai kalbėdavo tokiu tonu. Tarsi aplink jį reikėtų stypčioti ant pirštų galiukų.

– Baigsiu čia darbuotis ir po kelių minučių dingsiu, – pareiškė jis ir nužingsniauęs prie darbatalio ėmė matuoti apdailos juostelę.

– Žinoma, – bet Semas tebestovėjo tarpduryje. – Ali... ar tu pastaruoju metu geri?

– Nepakankamai, – kandžiai, bet nuoširdžiai atrėžė brolis.

– Ar nemanai...

– Atsiknisk, Semai.

– Aišku.

Brolis žiūrėjo į jį nė nemėgindamas nuslėpti nerimo. Aleksas suprato, kad nederėtų niršti dėl nuoširdaus

rūpinimosi, tačiau į bet kokią gerumo ar prieraišumo apraišką jis reaguodavo kitaip nei daugelis. Švelnumas pažadindavo instinktyvų norą nosisukti, užsiverti. Žmonės turi su tuo susitaikyti, o jei ne – tečiuožia jie velniop. Jis yra toks, koks yra.

Aleksas nutaisė neperprantamą veidą, sučiaupė lūpas. Nors juodu su Semu ir broliai, menkai vienas kitą tepažįsta. Tegu taip ir lieka.

Kai Semas išėjo iš svetainės, vaiduoklis vėl sutelkė dėmesį į Aleksą.

Tą akimirką, kai juodu su Aleksu gavo progą pažvelgti vienas į kitą, vaiduoklį sukrėtė suvokimas, užsimezgęs ryšys – jis perprato visus to vyro jausmus... kartėlį, troškimą bukai užsimiršti, smarkų, niekuo nenumalšinamą slaptą ilgėsį. Ne, vaiduoklis šių jausmų nejuto... jis, regis, tik gebėjo juos apžiūrinėti – kaip knygų viršelius knygyne. Tačiau suvokė visa tai taip aiškiai, kad net išsigando ir atsitraukė.

Ir, matyt, vėl tapo nematomas.

Lakūno striuke vilkįs tamsiaplaukis. „Ar taip aš ir atrodau?“ Ką dar matė Aleksas? „Gal priminiau tau kokį pažįstamą žmogų? Ką nors iš senos nuotraukos? Padėk man suprasti, kas esu.“

Nerimastingai drebėdamas vaiduoklis žiūrėjo į kitų durų apvadus montuojantį Aleksą. Aidėjo plaktuko dūžiai. Vaiduoklis sklandė šalia. Juto trapų, bet apčiuopiamą ryšį. Pažino lėtai rūdijančią sielą, niekada nepatyrusią dėmesio, vilties, gerumo – dalykų, kurie būtini, kad augantis žmogus įgytų pagrindą po kojomis. Dievaži, ne su Aleksu būtų norėjęs susisaistyti – paprasčiau tariant, *vaidentis*, – bet kito pasirinkimo nebuvo.

Aleksas sutvarkė Semo įrankius ir pasiėmė sugedusį elektrinį gražtą. Vaiduoklis nusklandė įkandin iki laukujų durų slenksčio.

Vyras išėjo į verandą. Vaiduoklis dvejojo. Impulsyviai žengė žingsnį. Šįkart sąmonės neprarado, neišsiskaidė. Išsekė paskui Aleksą.

Į lauką.

Žingsniuodamas prie įvažiuojamojo keliuko, kuriame buvo palikęs automobilį, Aleksas pajuto nežinia iš kur atsiradusį erzinantį niežulį ir dilgčiojimą. Pojūčiai nemaloniai paaštrėjo, saulė švietė pernelyg ryškiai. Šnerves dirgino šleikščiai saldūs nupjautos žolės, žibuoklių kvapai. Nudelbęs akis į priešais vingiuojantį taką, jis pastebėjo šį tą keisto. Mirguliuojančioje šviesoje nuo kojų nusidriekė šešėliai. Aleksas sustingo, išspoksojo į du siluetus ant tako. Ar tikrai vienam jų nejudant, kitas vos pastebimai kruta?

Prisivertė eiti. Pradėjęs regėti haliucinacijas, balsu prakalbęs su šmėkla, netruks atsidurti rakinamoje reabilitacijos klinikos palatoje. Darsė griebtųsi bet kokios dingsties, kad tik jį uždarytų. Broliai – irgi.

Gal reikėtų grįžti namo. Darsė Siatle apžiūrinėja butus, o tai reiškia, kad name dabar – nė gyvos dvasios. Galės ramiai prisigerti. Puikus sumanymas. Tiesą pasakius, toks puikus, kad net automobilio rakteliai rankoje suvirpėjo.

Kai Aleksas įsėdo į BMW, vidun įsliuogęs šešėlis užklojo keleivio sėdynę lyg tuščias pagalvės užvalkalas. Ir jie kartu nuvažiavo namo.